

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dimecres 23 de Novembre de 1898

Núm. 3.760

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1
d' provincies trimestre. 3.50
Estranger y Ultramar 7
Anúncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals
librerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 8.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una
acceptació general, son las millors
probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crò-
nica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

MÓS

La que paga més
contribució de la pro-
vincia.

Ceps americans

Hort de D. PAU ABELLÓ (prop de la carretera de Tarragona)

ARRELLATS SUPERIORS.—PREUS VENTATJOSOS.—AUTENTICITAT GARANTIDA.

Pera tractar al mateix hort o a casa del propietari, carrer del Roser, núm. 4.

Secció doctrinal

En defensa propia

III

Los directores del regionalisme catalá son los Con-
cellers de la «Unió Catalanista» y sos porta-veus los
presidents de dit Concell.

Sis son los que fins ara han sigut nombrats y cap
ha suferit condempna pera excitar a la alteració del
ordre públich. Son gent de casa, bons ciutadans, ho-
mes de carrera que en sas especialitats s' han creat un
nom y que ni han viscut ni volen, ni necessitan viure
de la política.

No hi ha ningú que tal agravi pugui inferir, per
exemple, a una persona tan digna y tan respectable
com D. Joan Permanyer, lo sabí catedràtic de la Uni-
versitat de Barcelona; ni a D. Lloís Domenech y Mon-
taner, home lleal, artista eminent que honra al seu
país; ni a D. Angel Guimerá, l' autor dramàtic,
aplaudí a Madrid y París, perque no caldria sino que
al art se 'l hi imposessin fronteres; ni als demés, que
no citem per no allargar massa aquestos escrits.

Tampoch passen per revolucionaris patricis com
D. Manuel Durán y Bas, quels últimas declaracions en
lo Senat tent l' acostan al programa regionalista; ni
D. J. Manyé y Flaquer, que en son opúscul «El regio-
nelisme» aboga pera las nostras idees; ni D. Joseph
Güell y Mercader, distingit compatriot nostre que en
opúscul del mateix títol ab tanta brillantés sosté las
mateixas idees; ni en Galicia, ni en Guipúzcoa, ni ara
en Aragón, los que mantenen alta la bandera del regio-
nelisme son altres homes que pensadors eminents,
tractadistas insignes y honrats y laboriosos ciutadans.

Aquestas personas son lleals a Espanya, y si recla-
man las conclusions regionalistas, podrán tal vegada
anar equivocats, empró no volen cap perjudici per Es-
panya.

No s' han probat en la actualitat las doctrinas re-
gionalistas, pera poder afirmar que siguin perjudicials
a Espanya, y lo que havém probat es lo centralisme,
que aquest sí, que ja podem afirmar que l' hi ha sigut
perjudicial. Cal esforcarnos en probarho? Mirém tan
sols ahont havém arribat; mirém en quin punt ens ha
dut lo centralisme, y fixemnos en lo concepte pobre y
miserable que d' Espanya forman los estranjers. ¿Se
pot arribar més avall? ¿Pot consentirse semblants dis-
parxas, semblants incurias, semblants farsas? ¿Quins
es la base del régimen actual? La mentida, la tupa-
da electoral, lo caciquisme, lo favoritisme en tots los
organismes, lo descredít en la hisenda, la immoralitat
en la administració, la incuria en las defensas navals
y terrestres, la explotació del contribuyent.

Y ¿qué nos falta probar dins del centralisme? ¿quins
homes polítichs senyala 'l país que l' hi inspira con-
fiansa?

La extensió dels punts que deuríam tractar ens
obliga a ésser concisos y per aixó tan sols apuntém los
conceptes; las conseqüencias ja s' deduixen per sí
mateixas. Empró si 'l centralisme desde fa alguns cents

anys nos porta de miseria en miseria fins a la por de
perdre territoris de dins de la península, després d' ha-
vernos fet perdre boy tots los de fora d' elle, doném
una mirada retrospectiva a la historia y veurém lo que
valían y lo que eran los pobles d' Espanya, quan no
formavan un sol Estat. Ah Patria estimada Catalu-
nya, que en tos capítols portaren un hereuhatje en lo
Mediterrani y en l' Orient del que ni 'n queda rastre;
tu que governavas als pobles, que conquistares, ab
tals llibertats, que no han tingut parellas; tu que ahont
has anat sols has deixat grans recorts, mirat lo qu' ets
ara, y que encara se 't retrá lo guanyarse las mossas-
des. En cambi la política castellana sols ha fet derra-
mar llágrimas arreu; sols ha deixat en sas dominacions
odis y rencors inextingibles.

Cal donchs triar entre abdos maneres de governar
als pobles; havém arribat al cap de vall y 'ls interessos
materiais que pegan afectar-se no pesan prou pera
inspirar a la essencia y a l' animo el bon nom y l'
honor d' una Nació. Catalunya espanyola es y prou
probas ne té dadas; més las rasses que han format las
majorías de las classes directoras del Estat espanyol
deuhen ésser declaradas incapacitadas pera governar
en l' esdevenidor: visquém en bona armonía y germanor
ab los demés y fem tots los possibles pera que no se
'ns imposin, que fins lo seu contacte ha pervertit las
costums, ha destruyt la familia, tal com aquí s' ente-
nia y ha corromput tots los organismes de la adminis-
tració y de la vida pública.

Se 'ns aménassa ab la pérdua del migrat mercat de
las demés regions espanyolas y per aixó se 'ns diu per
lo senyor Gay que 'l regionalisme pot ésser més perju-
dicial a Catalunya que a las demés provincias.

Ab facilitat probaríam lo contrari si 'ns poguessim
extendre en llargas consideracions econòmicas que 'ns
portarian massa lluny: mes podem afirmar que aquest
temor es infundat y que si a Catalunya se la coluqués
en situació econòmica igual a las d' altres Nacions, té
prou iniciatives pera desenrotllar son comer y ensemps
la seva industria per pobles llunyans, com ho feya
antiguament.

Recordém en proba de la nostra tassis un hermós
treball del senyor Alsina, referent a la industria del
cotó y un article no fa molt de temps publicat en Lo
SOMATENI, copiat d' un diari inglés, ab la enumeració
de l' utilitat industrial de Catalunya. Créguins lo se-
nyor Gay, ab la actual organissació que requereixen las
industrias, lo mercat espanyol no es suficient baix cap
concepte pera sostindre, ni sisquera, las forsas actuals
y menos lo desenrotll progressiu, que s' deu esperar
de la industria catalana. Espanya no es un país rich y
las regions del centre, fora algunas excepcions, no ten-
nen prou grans capitals ni prop habitants pera fer
flourixent y progressiva la industria catalana. Aquest
conflicte, que ja tenim a demunt, preocupa als qüefes
de las grans industrias del país y no s' resoldrá pas
encara que s' conservi 'l régimen centralista actual,
que ni sisquera ha tingut poder ó trassa pera fer de
Portugal un país tributari nostre, industrialment par-
lant. Y en cambi, nosaltres no perdém la fé y creyém
que 'l poble catalá sortirá d' aquesta crisis buscant y
trobant nous *debouchés*, si s' atenen las midas, que a

no trigar, se demanarán pera millorar las condicions
d' entrada de las primeras materias y otras lleys enca-
minadas a aquestas solucions.

No, no és aquest lo punt fiach del regionalisme, y
'l taló d' Aquiles, lo punt vulnerable, verdaderament
aném a senyalarlo ab franquesa a nostre adversari en
polémica.

Lo punt vulnerable es que tres sigles de servitut,
com ha sofert Catalunya, atrofian las iniciatives ne-
cessarias pera 'l *self government* d' un poble. La es-
cola y l' exemple que Catalunya ha tingut, no son
tampoch bonas pera aquesta educació y per demunt de
tot, las divisions en partits dinástichs, que han vessat
en valls y montanyas la sang germana donant falta d'
unitat y pensament als fills d' aquesta terra. Aixís es
que falta cohesió en la manera de pensar y no hi ha
unitat en lo volguer, que si tot lo poble catalá vol-
gués, sense sacudidas y sense sollicituts, lo regionalis-
me ja fora lley y dret d' aquesta terra.

Per aquest mateix motiu desitjém que las reformas
no vingan tot d' un cop y per aquest mateix motiu
tendim los regionalistas a fomentar las nostras doctri-
nas en los cors jovers, no impregnats ni malmesos en-
cara ab las divisions y odis dels partits: per aquest
motiu treballém en las idees y conreuhém los estudis
dels avensos de la ciencia; per aquest motiu no som
intransigents en materias religiosas y mantenintnos en
la de nostres pares, demaném pera tothom lo respecte
y la tolerancia, punt aquest, per cert, que més ens ca-
racterisa y que més ens allunya dels partits extrems.

Y per aquest motiu voldríam al nostre costat, per-
qué no dirho, al nostre devant, a més altura encara
que nosaltres, en los primers llochs de la república, ten-
fi, a las personas de recte pensar, de bona conducta,
de clá criteri, que no intervenen en lo govern dels po-
bles, per la por que 'ls infundeix la malehida política
y 'ls odiats partits.

¿Es tot cuan havém consignat separatisme? Per no-
saltres son separatistas aquells que ab sos desacerts
han fet que s' separessin a la forsa de las nostras co-
lonias; no s' pot culpar d' aquest horrorós crim de
lesa Patria als regionalistas, que no havém influhit
encare en la vida política del Estat Espanyol. ¿Qui
son? Lo poble los senyala; nosaltres sols demaném que
Deu los perdoni.

Separatistas son y separatistas fan, que per trist que
siga consignarho hi há també qui ja no te fé en la
regeneració d' Espanya y vol allunyarsen pera acabar
de sofrir.

No fa molts anys se feu onejar la bandera d' Es-
panya en las escolas públicas y s' feren pintar de
groch y de vermell los devants dels estanchs pera in-
culcar l' amor a la Patria espanyola del noys y . . . . dels
fumadors tal volta. Recordém també que s' premiava
una memoria en la que s' donguessin los medis més
oportans pera imbuir, en los estudis, aquestos ideals.
Las banderas s' han descolorit, eran poch sólidas de
colors; los escuts, de pasta de cartró, s' han fet a tros-
sols y en cambi l' estat de postració y ruina a que 'ns
han condhít los governs; las derrotas sense lluyta y
sense gloria; las pérduas de territori; y las miserias y
vexacions dels impostos, concrían una mala llevar, que

tan de bó se pugen arrencar los primers brins que trega. Som prop de la frontera y otras voltas los ulls de la Fransa han mirat las enmiralladas ayguas del Ebro, y si aquí no's donan ligitimas satisfaccions á las aspiracions d' un poble que ha sigut y vol esser fidel á Espanya, l' atracció qu' ofereixen altres nacions millor gobernadas, no la nostra prepaganda, crearé un element separatista poderós, que pot esser la base d' una intervenció.

Deu fassia que 'ns equivoquém: més que no 's dubti de las nostras lleals manifestacions y que las nostras protestas serveixin pera que no se 'ns atribueixin per ningú los móvils que á la clara llum del dia havém sempre exposat.

P.

Regionalisme

Germinat, ¡el regionalisme, en cual bandera s' amparen tots los que pagan, produheixen y treballan, pera formar muralla intranquejable contra la devastació dels traficants inhumans é insaciables de la política centralisadora y absorbent, que no representa altre cosa que la miseria y la mort de las regions que cauhen exámenes baix lo pes de tan insoportable tribut del fisch demolidor.

Regionalisme, que mantenint l' unitat nacional proclami l' autonomia dels municipis y de las regions, pera que aquesta nació desventurada deixi de ser l' arna nacional que mantingui á tant drogo politich, tanqui las escolas militars, ja que tenim generals y oficials pera manar tot l' exércit de la vella Europa; tanqui la porta pera que deixin d' augmentarse las classes passivas; reduheixi l' exércit actiu á 20.000 homes—com fan los Estats—Units en temps de pau apesar de ser una nació de 78 milions d' habitants—sostenint grans reserves pera l' cas d' una invasión estrangera, ó de perturbació interior; se fassin totas las economias necessarias y exigeixin la salut de la patria; se formin los presupuestos per los que 'ls pagan, y no per los que cobran; se construeixin moltíssims pantanos y canals de rego fent los necessaris empréstitos al efecte, y 's crehin molts Banchs agrícolas, única manera de salvar á Espanya que es explotant sa inmensa riquesa agrícola y minera, pera que no segueixin dessangrantnos las produccions y explotacions extrangeras, que venen vivint en amorós y escandalós consorci ab los politichs d' ofici que més que altra cosa semblan comissionistas extrangers y butxins de la producció nacional.

Hi ha que defensarse de tanta mascarada política, y si 'ls programas politichs no son més que lo desbailellament y despilfarro; hi ha necessitat de que 'ls explotats s'organisin pera combatre als explotadors, fins reduhir á l' impotencia sas arteras manyas. Hi ha que formar una lliga de comú defensa, de la mateixa manera que la forman los vehins d' un carrer pera resistir á la cuadrilla de cacos que preté escalar la casa en l' obscuritat de la nit.

Es molt descensat, molt, viure en lo dulce farniente, á la sombra del arbre de la política; com es agre tenir que treballar y suar pera mantenir á tant drogu com s' ha apoderat de l' arna nacional.

Los centralistas han fet surgir lo regionalisme com necessitat apremiant; sas ambicions desmesuradas constituheixen lo més poderós auxiliar d' aqueix partit dels que pagan, que excluheixen als vidadors politichs y als que tenen modo de viure conegut, y per tal causa, la lleu de redenció está germinant ab vigorosa forsa.

Endevant dels Congressos politichs es necessari que s' aixequin enérgicas las Assembleas regionalistas, dintre de las lleys y l' amparo del dret de manifestació y de reunió.

Los regionalistas no amenassém institucions; nos semblará millor aquell Govern quant mes fomenti la riquesa pública y menos explotador resulti de la política, sentnos indiferent totas las formas de govern; no conspirém contra cap poder, y som enemics de turbulencias, motíns y assonadas; volém molt ordre, molta moralitat, molta justicia y que aquesta no depengui de cap fi politich; volém que los representants á Corts no s'ian caneros, imposats per los Governos, sino fills nascuts en lo districte que vagin á representar, y no necessitin pera viurer ficarse á politichs pera resultar lacayos del que mana, y 'ls pobles quedin orfes de tota pefense y protecció, es dir, la representació dels homes honrats que no tinguin que satisfacer cap ambició egoista y personal cuels sentiments constituheixen garantia pera la prosperitat pública.

SANTIAGO CONTEL.

(De Vida Nueva de Madrid).

La Assamblea

DE LAS CAMBRAS DE COMERS

A las nou del matí d' avans d' ahir, en los locals de la Cambra de Comers, se reuniren los representants que forman la comissió unificadora dels 32 cuestionaris presentats per otras tantas Cambras á la Assamblea.

No obstant los grans y bons desijts de que 'ls comissionats estàn animats, hi hagué alguna discussió sobre punts essencials, essent altres, per lo contrari, aprobats sense cap debat, per rahó de la conformtat que sobre ells existia.

Perá doner unitat á las varias tendencias que sobre algunas cuestiones pogueren apreciarse, se nombraren quatre comissions denominadas d' Organizació, Justicia, Foment y Guerra.

La sessió terminá á dos quarts d' una.

A la tarde 's reuniren, de nou, moments avans de las duas, en lo saló del Centre Mercantil, donantse compte dels treballs realisats per las ponencias y del nombrament de las comissions.

Segons noticias que considerém fidedignas, existí alguna discussió sobre si l' cuestionari que 's redactará havia de presentarse á la Assamblea d' un modo escuet o procedia l' informe de las ponencias y la consignació de rahonaments sobre cada cuestió en concret. No creyém equivocarnos al afirmar, no obstant lo carácter de la sessió, que s' aprobá lo primer.

També sembla que 's doná compte d' una proposició dels representants de San Sebastián, demanant que las classes mercantils no abandonin cap sacrifici, inclós lo pecuniari, que pugui importar benefici pera la realisació de lo que las Cambras en sas sessions acordin.

Las ponencias se constituheixen en sessió permanent y s'espera hagin acabat sa tasca aquesta nit. Lo secret de la sessió, y lo be que saben guardarlo los que á ella assisteixen, nos priva donar sobre aixó més detalls á nostres lectors.

No estant terminat lo cuestionari á que han d' ajustarse 'ls debats, la sessió que devía celebrarse ans d' ahir á las 5 de la tarde, fou suspesa, existint la creencia de que se celebraría ahir á la mateixa hora.

En nostre últim número y fentnos eco de lo que entre 'l públich se deya, consignavam lo fet d' haver sigut comentada desfavorablement la no asistencia dels senyors capitá general y gobernador civil á la sessió inaugural, ausencia que, segons se 'ns diu, obedi ten sols al bon desitj d' abdós autoritats, que estimant que potser sa presencia pogués coartar algún tant la llibertat dels assembleístas, feren present al senyor Paraiso son decidit propósit de no assistir ni enviar cap delegat, donchs tenian la completa confiansa de que en la reunió regnaria l' ordre més perfecte.

Lo senyor Marqués de Ahumada ha dirigit al president de la Assamblea una carta en la que li fá las anteriors manifestacions, afegint que, com proba de son convenciment, de que per res ni per ningú havia de donarse motiu á correctiu ni sisquera á la més insignificant advertencia, delegava tota sa autoritat en los mateixos representants y en particular en lo digníssim president de la Assamblea.

La carta ha produhit lo millor efecte entre 'ls delegats, essent unánim los aplausos á que, per sa digna actitud, s' ha fet acreedor lo comandant en jefe d' aquest exércit.

ULTIMA HORA

De lo ocorregut en la sessió privada d' ahir, algo ha arribat á nostra noticia á pesar de la reserva que sobre 'l particular guardan los delegats.

En ella, segons se 'ns informa, hi hagué discussió llarga, y en alguns moments bastant viva sobre la inclusió de determinats punts en lo cuestionari fós secreta, limitantse las sessions públicas á donar compte dels acorts adoptats, presentantlos com unánims ab objecte de no deixar traslluhir las tendencias que puguin reflexarse en la votació.

Los vots del autor y d' altre representant, foren los únichs favorables á la proposició. Rebutjada aquésta, se prengué l' acort de que encar essent secrets los debats, se permeti als comissionats explicar son vot en las sessions públicas.

CRÓNICA

Per l' interés que entranya pera aquets vicultors doném cabuda al següent telegrama que l' Excelentíssim Ministre d' Estat s' ha servit enviar á la Cambra de Comers d' aquesta ciutat. «Desde el dia 22 del actual Govern Francés aplica-

rá nous drets mediant lloy del Candado de 12 franchs per hectólitre á tots los vins fins á dotze graus cuberts, y lo que excedeixi d' aquesta forsa l' franch 50 céntims per cada grau alcoholich, á pesar d' aixó nostra embaixada á París gestiona ab insistencia pera que la base sia de deu per compte dels 12 graus cuberts».

En lo número últim, parlavam de lo succelit á varis vehins que devían alguna cuota de contribució urbana dels masets.

Avuy devém advertir á tots los que 's troban en lo mateix cas que explicavam, que está concedit tot lo present mes y 'l de Desembre próxim per poguer demanar lo retracte de la finca embargada.

Y desitjariam també que nostres colegas locals ocupessin de la cosa, al objecte de que arribés á coneixém de tothom.

Com los perjudicis que s' han ocasionat ab las adjudicacions de fincas son de molta importancia; pero lo que 's puga pera que 's corregeixin en quant sia possible.

Passat demá divendres, nostre Sr. Alcalde Constitucional, acompanyat d' un dels senyors Síndichs se trasladará als venins pobles de Morell y Vilallonga ab l' objecte de satisfacer las expropiacions de la carretera de Valls en la secció de Sant Ramón á la carretera de Tarragona á la general d' Alcover á Santa Creu de Calafell, en la part corresponent als termes de dites poblacions Constantí y Poble.

La activitat que en aquest assumpto ha desplegat y segueix desplegant nostre Alcalde Sr. Borrás es digna de las majors alabansas y será sens dubte, al realisarse la tan desitjada carretera, una millora que formarà época en los anys de nostra població y será un dels fets més culminants que marcará pás al Sr. Borrás per la Alcaldía de nostra població.

Ahir á las 9 de la nit continuá plovent ab bastante forsa. Las olivas acabaran per caure totas y 'ls fassols están podrintse, tan los que son á la planta com los que están cullits y per assecarse y ser batuts.

Ja es de desitjar se sereni 'l temps y pugan aprofitarse aquells fruyts.

La Comissió executiva del Monument á Prim se reuní á la nit d' ahir per iniciativa del M. I. Sr. Alcalde D. Joseph María Borrás Sardá, en lo despaig de la Alcaldía.

Lo tema de la reunió versá, principalment, en lo modo y manera d' invertir lo sobrant dels fondos de dit monument, que s' oferiren temps há, per dita Comissió, per una millora de nostra població, sent una d' ellas l' empedrament de la plassa de Prim, de lo que 's desistí per son excessiu cost que no está en relació ab dits fondos.

No es de menos importancia y trascendencia la millora que s' acordá realisar ó ajudar, tal es la de la construcció d' uns grans dipósits d' aygua en lo siti conegut per la boca de la mina, ab l' objecte de magatzemar ayguas en la época d' abundancia pera resguardarlas per la de més escassetat.

Cumplint un acort del Cos Municipal aquesta Alcaldía ha dirigit á Madrid lo següent telegrama:

«Excm. Sr. Majordom Major de Palau—Madrid—La Corporació Municipal d' aquesta ciutat en sessió ordinaria del dia 18 del actual acordá per unanimitat elevar respetuosament á S. M. la Reyna Regent (Q. D. G.) sa entusiasta adhesió al Missatge presentat per la Comissió Catalana ab fetxa del 14 del actual per entendre que lo que en ell s' exposa y demana es de grandíssim interés pera Catalunya y 'l camí pera lograr la regeneració d' Espanya.—Aquesta Alcaldía en nom del Ajuntament de la segona població de Catalunya prega encarescudament á V. E. se serveixi elevar aquesta súplica á la magnánima consideració de Sa Majestat.—L' Alcalde President Joseph M. Borrás.»

En l' Assamblea de Cambras de Comers que s' está celebrant á Saragossa, representa á la Junta Regional del Baix Aragó, don Joseph M. Catany de Ocon, primer contribuyent de la provincia de Teruel y entusiasta regionalista.

Si 's reuneixen suicient número de senyors regidors avuy á las set del vespre celebrará sessió primera convocatoria.

Lo Sindicat d' exportadors de vins de Barcelona, ha expedit al senyor president de la Assamblea de las Cambras de Comers de Saragossa, l' següent telegrama:

«Sindicat d'exportadors de vins interessa á la Assembla proposi restabliment dels antics tribunals de Comerç; la organització immediata de línies espanyolas de vapors entre 'ls principals ports de la Península y las repúblicas del Sud y Centre americanas, y la continuació dels treballs iniciats pel Govern pera l'establiment de tractats ó convenis comercials ab aquells païssos. Interessa igualment estudiar la conveniencia de crear un port franch en la Península y concedir primas pera l'exportació de cert producte.—President, Pere G. Maristany.»

Ha sigut proposat pera la càtedra de francès del Institut d'aquesta ciutat, en virtut de concurs, don Joan de Deu Carreras.

Lo recaudet ahir en la Administració de Consums d'aquesta ciutat per diferents especies, puja á pesetas 1007'90.

Cinematógrafo Lumière, situat en lo carrer Llovera, (Padró), 49.—Funció tots los dias de las 5 de la tarde á las 12 de la nit.—Entrada general 20 céntims, preferencia 30; se cambian vistas diàriament.

Correspondencia particular de LO SOMATENT

Casp 20 Novembre de 1898.

Senyor Director:

Emprench la tasca de comunicarme ab vosté y aixís ho faré també ab los seus lectors, pera donarli quatre notícias de aquesta avuy històrica ciutat, vila en lo temps en que hi tingué lloch l'acte de més transcendencia pera la sort d'Aragó, Catalunya y Valencia, ó sigui 'l dia de proclamar Rey dels regnes confederats á En Ferrán d'Antequera, casat ab Isabel la Católica de Castella.

Avans d'ocuparme de la tempestat que aquí s'ha desencadenat aquests derrers dias, vull donarli coneixement de que lo dia primer del vinent Desembre veurá la llum un periódich titulat «El Compromiso» de idees regionalistas.

L'amor á la Patria te aquí los seus devots entusiastas y puch assegurarli que las personas més distingidas de la població, las que pel seu saber é inteligencia son millor consideradas, aquestas serán las que aixecarán la verdadera bandera de redempció y regeneració del poble.

Podria citarli noms; pero no ho faig per por de ferir la seva fina susceptibilitat y excessiva modestia.

Crech que vosté rebrá lo primer número de «El Compromiso» lo qual publicarà la célebre porta que donava excés á la sala ahont los Comissionats d'Aragó, Catalunya y Valencia, celebraren las sessions pera designar lo Rey que havia de succeir á Martí l'Humà porta que s'conserva en aquestas Casas Consistorials y espero que dit primer número los deixarà satisfets y sabrán parlarne en los termes landatoris que 'l seu text se mereixi, donchs será un ferm y valent company que fent causa comú ab lo moviment catalanista de Catalunya, lo nacionalista de las bascongadas y 'l regionalista de Galicia y Valencia, ajudarà á enderrocar aquest Poder centralisador que emprobeix á Espanya y deshonra á las nacions que forman l'Estat espanyol.

Del temporal que aquí s'ha desencadenat puch assegurarli que ha fet molt de mal. Lo riu Guadalupe que tan tranquil y quiet rellisca sobre son lit de fanch s'ha sortit de mare y ha arrebasat molts de las hortas que hi havia en las sevas riberas.

L'Alcalde ha telegrafiat al Governador de Saragossa que dels fondos de calamitats li enviés alguna cantitat pera distribuir als pagesos danyats.

Pero veurá vosté com de diner no 'n vindrá cap. L'oli d'enguany se paga á 14 pessetas canti y 'l de l'any passat á 15.

Hi há la major part d'olivas pera collir. La espayosa horta de nostre terreno regada per l'anomenat riu Guadalupe y tres cequias ha produhit enguany grans cullitas venentse á bon preu tots los fruyts.

Aquestas plujas motivarán que tot lo terreno de secá se sembri, y per poch que ajudi 'l temps á l'any vinent també hi haurá bona cullita.

FREDERICH CANALS Y ESTAPÀ.

Secció oficial

Registre civil

del dia 21 de Novembre de 1898

Naixements

Artur Sardé Sisquellas, de Francisco y María.

Matrimonis
Cap.
Defuncions
María Cayetano Vernet. 22 mesos, sant Joseph baix 44.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—Sant Climent.
Sant de demà.—Sant Joan de la Creu.

Secció comercial

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del dia d'ahir.

Interior	54'20	Cubas del 86	54'25
Exterior		Cubas del 90	44'75
Colonial		Aduanas	87'25
Norts	24'90	Ob. 5 0/0 Almansa	79'
Fransas	27'35	Id. 3 0/0 Fransa	42'
Filipinas	64'50		

PARIS
Exterior 42' Norts
GIROS
París 42' Londres 36'

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda al contat de tota classe de valors cotisables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d'or de tots los païssos.

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	54'22	Aduanas	87'25
Exterior		Norts	24'90
Amortisable	65'	Fransas	27'25
Cubas 1896	54'25		
Cubas 1890	44'75	Obs. 6 0/0 Fransa	80'25
Exterior París	42'15	Id. 3 0/0	42'

GIROS
París 42' Londres 35'
Ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.—Compra y venda al comptat de tota classe de valors.—Descompte de cupons.—Compra de monedas d'or y bitllets de tots los païssos.

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Llauredó Prats, D. Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dias fetxa. :
» á 8 dias vista. :
París á 8 dias » :
Marsella á 8 dias » :

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.	710	750	
Industrial Farinera		500	
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	450	500	
Manufacturera de Algodón		100	
Compañia Reusense de Tranvías			
Compañia Reusense de Tranvías privilegiadas de cinch per 100		200	

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 21

De Bilbao y esc. en 28 dias v. «Cifuentes», de 446 ts., ab efectes, consignat als senyors fills de B. López.
De Nantes en 7 dias v. francès «Miudja», de 603 ts., ab bocoys buyts, consignat als senyors viuda y nebot de P. Ferrer Mary.

Despatcadas

Pera Barcelona v. «Cifuentes», ab tranzit.
Pera Bilbao y esc. v. «Cabo Tortosa», ab efectes.

Anuncis particulars

ESCORIAS THOMAS.—Végis l'anunci de la quarta plana. Dirigitse á casa Gambús, carrer de Vilá (Bou) 12.

Als Herniats (TRENCA TS)

Constituheix una gran equivocació la que sufren la majoria dels herniats (trencats) al creure que qualsevol bragner comprat al etzar es sufficient pera retenir y fins curar las hernias, essent aquest error causa de moltas complicacions.

Per qui correspongui, no deuria permetres lo cinisme de certs mercaders d'ofici que, ab lo major descaro, se titulan «ortopedistas» y especialistas en lo tractament de las hernias, sense cap ítitul que justifiqui sa competencia, y, no obstant tenen lo «desahogo» d'anunciar en los periódichs la curació radical de dita malaltia, qual mecanisme desconeixen en absolut.

A las mares

Avans de sacrificar á vostres fills ab vendatge brut, incòmodo y perillós, consultéu ab vostre metje y ab seguritat os dirá que pera la curació de las hernias de vestres fillets, lo remey més prompte, segur, net, fácil, cómodo y econòmic, es lo bragneret de «cautchouch» ab resort.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias, ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».
REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

TALONARIS

pera la rifa de Nadal
Se venen en la impremta d'aquest diari.

Saló de perruqueria

ROSENDO LLAGOSTERA

Carrer Llovera (Padró), 6. pral.—Reus.
Lo dueño d'aquest establiment se complau en oferir sos serveys al públich.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Companyia comich-dramática

de don Wenceslao Bueno.

Funció pera avuy.—5.ª d'abono de la 3.ª série.—La comedia en 3 actes y en prosa, de don Emili Mario (fill), «Los Gansos del Capitolio» y la comedia en un acte, dels senyors Navarro y Escudero «Hija única». Lo sexteto executarà: «Sotá de bastos», (Sinfonia), de Suppé.—«Serenata morisca», Chapi.—«Las sirènes», (Wals), Waldteuffel.—«Tannhäuser (Fantasia), Wagner.

Entrada á localitat 3 rals.—Id. al país 2.

A tres quarts de nou.

TELEGRAMAS

Madrid 22.

Asseguran en lo ministeri de la Guerra que encara no está definitivament acabat lo quadro de marxa de vapors que s'han de destinar á la repatriació de tot l'exércit de la isla de Cuba.

S'ultimarà dit quadro molt en breu, y d'ell ne parlará detalladament lo general Correa en Consell de ministres.

Lo quadro s'fará públich immediatament que obtingui la aprobació del Govern.

—Lo Cassino Espanyol de Manila ha dirigit un telegrama al general Primo de Rivera en súplica de que cedeixi als pobres presoners espanyols que en son poder tenen los tagalos una part de la cantitat recaudada en la suscripció oberta per aquell cassino pera obsquiarli sobre la pau de Biac na-ba-tó.

París 22.

Lo «Daily Chronicle» se lamenta de que 'ls Estats Units no consentin lo lliure comerç del extranger á Cuba.

Afegeix que aquesta determinació donará lloch á complicacions diplomáticas.

Imp. de C. Ferrande.—Plassa de la Constitució.

Pildoras de la Pell-Roja

(Preparació especial de Joseph M. Font)

(FARMACEUTICH)

Demaneu-les tots los que tingúeu tós en qualsevol Farmacia, encara aquells que no hagin conseguit alivi ab cap altre de tots los acreditats específichs coneguts, tota vegada que ells consisteixen un preciós medicament pera combatrela.

Preu 1 pesseta capsas

Nota.—Se envian per correu certificadas sens augment de preu als pobles ahont no hi hagi farmacia, sempre que s demanin duas capsas.

FARMACIA CENTRAL

ESPANYOLA

Pelayo, 42

Barfia.

Caramelos Pectorals

DEL

Metje Salas

Mofidicadors de la hipersecreció de la membrana mucosa aerea, disminuixen i fluidifiquen la biscoitat del moch bronquial, facilitan la expectoració, treuen la Tos y augmentan la respiració pulmonar.

Preparació molt eficas pera combatre la Tos del Dengue, Bronquitis aguda y cronica, Asma, Enfisema pulmonar, Catarros crónich, sech y espasmódich. Coqueluche, Tos del d' estimulants vegetals, sense que en sa preparació s'emplehin narcòtics ni medicaments perillosos, per lo que poden ser presos sens cap temor y en qualsevol cantitat, lo mateix per los noyets que per las personas majors.

Son bon sabor, fa sian presos fins ab avidés per los noys a quins es tan difícil ferloshi pendre medicaments.

A cada capsas acompanya un prospecte.

Dipòsits en totas las provincias

Publicacions regionalistas que reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», setmanari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzinari de Catalunya, «L' Art del Pagés», quinzinari, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.—«La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L' Olotí», setmanari de Catalunya, de Olot.—«Las Cuatre Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadés.—«Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers.—«El Vendrellen-ses», setmanari de Catalunya, del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia).—«Euskalduna», «Euskalzale», setmanaris de Bilbao (Bizcaya).—«El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

Farmacia de don A. SERRA

Arrabal Santa Anna, núm. 80.—REUS.

Demanis en totas las Farmacias de la provincia

Preu de la capsas 6 rals

PERA ADOB DE TOTAS LAS GULLITAS Y CULTIUS INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS ESCORIAS THOMAS SALES DE STASSFURT

COM ADO FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

Sindicat de ventas de STASSFURT

Lo més económic, lo més eficas, lo mes durader

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA

Anuncios particulares

RESORIAS THOMAS
Véase l' anuncio de las guetas plans (Dij- gres á casa Gambús, carter de Vía (Bor) 12.

Secoló oficial

Registre civil
del dia 21 de Noviembre de 1898
Artur Serra Sispodrás, de Francisco y Maria.